

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum omnis ingratitude sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

candi mortaliter: sed sicut Seneca dicit ibidē. In-
cedum qui iuuat, fallendus est, ut habeat, necā
quo acceperit sciat: quod uidetur uiam ingratitudi-
nis recipienti præbere. ergo ingratitudo nō semper
est peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex supradictis patet,
ingratus dicitur aliquis dupliciter. Vno modo, p
solum omissionem, puta, quia non recognoscit, uel
non laudat, uel non retribuit uices pro beneficio ac-
cepto. Et hoc non semper est peccatum mortale: ga
supra dictum est, * debitū gratitudinis est, ut ho-
mo etiam aliquid liberaliter tribuat, ad quod non te-
netur: & ideo si illud prætermittit, non peccat mor-
taliter. Est tamen peccatum ueniale: quia hoc proce-
dit ex negligentia quadam, aut ex aliqua indifposi-
tione hominis ad uirtutem. Potest tamen contingere
etiam talis ingratitudo sit mortale peccatū, uel
propter interiorē contemptum, uel etiam pp cō-
tionem eius, quod subtrahitur, quod ex necessitate
debetur beneficio siue simpliciter, siue in aliquo
necessitatis casu. Alio modo, dicitur aliquis ingratus,
quia non solum prætermittit implere gratitudinis de-
bitum, sed etiam contrarium agit: hoc etiam secū-
tum conditionem eius, quod agitur quādoque est
peccatum mortale, quādoque ueniale. Secūdo tamen
quod ingratitudo, quæ prouenit ex peccato mor-
tali, habet perfectā ingratitudinis rationem: illa ue-
ro, quæ prouenit ex peccato ueniali, imperfectā.

AD PRIMVM ergo dicēdū, qd per peccatū ue-
niale non est aliquis ingratus Deo secundum perfe-
ctam ingratitudinis rationem. Habet tñ aliquid in-
gratitudinis, in quantum peccatum ueniale tollit ali-
quid ad eum uirtutis, per quē homo Deo obsequitur.

AD SECUNDVM dicendum, quod ingratitudo, q
cum peccato ueniali, non est contraria charitati,
uel est præter ipsam: quia non tollit habitum chari-
tatis, sed aliquem actum ipsius excludit.

AD TERTIVM dicēdū, qd idē Seneca dicit in 7.
beneficij. * Errat, si quis estimat eum dicimus
am qui beneficium dedit, obliuisci oportere, excu-
per nos illi memoriā rei, præsertim honestissimā.
Im ergo dicimus, meminisse non debet, hoc uolu-
mus intelligi, prædicare non debet, nec iactare.

AD QVARTVM dicendum, qd ille qui ignorat be-
neficium, non est ingratus si beneficium non recō-
noscet, dummodo sit paratus recompenlare si nos-
sit. Est autem laudabile quandoque, ut ille cui pro-
dedit, beneficium ignoret, tñ propter inanis glo-
ritiationem, sicut beatus Nicolaus aurum sursum
in domum proiciens uitare noluit humanum fa-
uorem: tum etiam quia in hoc ipso amplius benefi-
cium facit, quod consulit uerecundie eius, qui be-
neficium accipit.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum ingratis sint beneficia subtrahenda.

AD QVARTVM sic proceditur. Videi, qd ingratis
sint beneficia subtrahenda. Dicitur. n. Sap. 26. In-
grati spes tabefecerit, si nō esset ei beneficium subtra-
hendū, ergo sunt subtrahenda beneficia ingratis.
¶ 2. Præ. Nullus debet alteri præbere occasione pe-
ccandi: sed ingratus bñficiū recipies sumit occasione
ingratitudinis: ergo nō est ingrato bñficiū dan-
dum.
¶ 3. Præ. In quo qs peccat, p hoc & torquet, ut dī Sa-
p. 2. uel ille qui ingratus est beneficio accepto, pec-
cat contra bñficiū. ergo est beneficio priuandus.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 6. qd Altissi-
mus benignus est super ingratos, & malos: sed eius
p imitationem nos filios esse oportet, ut ibidem dī.
ergo non debemus ingratis beneficia subtrahere.

RESPON. Dicendum, quod circa ingratū duo
consideranda sunt. Primū, quid est qd ipse dignus sit
pati, & sic certum est, qd meretur beneficij subtrahō
nem. Alio modo, cōsiderandum est, quid oporteat
beneficium facere. Primū namque nō debet esse fa-
cilis ad ingratitudinem iudicandam: quia frequēter
aliquis, ut Seneca dicit, * q non reddidit, gratus est,
quia forte non occurrit ei facultas, aut debita oppor-
tunitas reddendi. Secūdo, debet tendere ad hoc, qd
de ingrato gratum faciat, quod si non pōt primo be-
neficio satisfacere, forte faciet secūdo. Si uerō ex be-
neficijs multiplicatis ingratitudinem augeat, & pe-
ior fiat, debet à beneficiorum exhibitione cessare.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod autoritas
illa loquitur quantum ad id, quod ingratus dignus
est pati.

AD SECUNDVM dicendum, qd ille q ingrato bñfi-
ciū exhibet, nō dat ei occasione peccandi, sed magis
gratitudinis, & amoris. Si uerō ille q accipit, ingrati-
tudinis exinde occasione sumat, nō est dātū imputādū.

AD TERTIVM dicendum, quod ille qui benefi-
cium dat, non statim se debet exhibere punitorem
ingratitudinis, sed prius pium medicum, ut scilicet
iteratis beneficijs ingratitudinem sanet.

QVAESTIO CVIII.

De uindicatione in quatuor articulos

DEINDE considerandum
est de uindicatione.
Et circa hoc quaerun-
tur quatuor.

- ¶ Primo, Vtrum uindictio sit li-
cita.
- ¶ Secundo, Vtrū sit spālis uirtus.
- ¶ Tertio, De modo uindictandi.
- ¶ Quarto, In quos sit uindicta
exercenda.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum uindictio sit licita.

AD PRIMVM sic proceditur. Vi-
detur, quod uindictio non
sit licita. Quicunq; n. usurpat sibi
quod Dei est, peccat: sed uindicta
pertinet ad Deum. Dicitur enim
Deutero. 32. secundum aliam līte-
ram. Mihi uindictam, & ego re-
tribuam. ergo omnis uindictio
est illicita.

¶ 2. Præ. Ille de quo uindicta su-
mitur, nō toleratur: sed mali sunt
tolerandi, quia super illud Cāt. 2.
¶ Sicut liuū inter spinas, dicit
gl. Non fuit bonus, qui malos to-
lerare non potuit, ergo uindicta
non est sumenda de malis.

¶ 3. Præ. Vindicta p pœnas fit, ex
quibus causatur timor. feruilis:
sed lex noua non est lex timoris,
sed amoris, ut Aug. * dicit contra
Secūda Secūda S. Thomæ.

Super Quaestio-
nes summatim Ar-
ticulorum primū.

¶ Nartū, primis que
lib. 108. dubium
non dissimulandum
de uindicationis uir-
tute occurrit. Et est
ratio dubij, quia uin-
dicationis actus non
est nisi iustitiae lega-
lis actus secundum
formam communita-
tiae iustitiae. Nam
q uindictio uenit
actus singularis per-
sonae, ut est multa
communita, & sunt
aliae partes iustitiae,
ex eo patet, q uindic-
tatio, nō est licita in-
ter partē & partem,
sicut communitio uer-
sam inter partem &
partem: sicut gratia-
rum actio est debita
beneficij: a benefi-
cij: sed est tantum
licita persona, publi-
ca, quonia ad piam
solam faciat uicisci-
llitas, tanq; iniurias,
Actus autē proprius
personae publicae pro-
pter commune bonū
ad utilitatem spectat
legalem utentem cō-
mutatū iustitiae, cu
a quale debetur ali-
cui secundum quan-
titate reddat propter
commune bonū. Ita
q & ex parte subie-
cti, & ex parte quali-
tatis debet apparere,
quod uindictio, nō
est uirtus in singulari

Inf. q. 258. ar-
ti. 3. q. 15. ar-
9. cor. & ma-
q. 14. arti. 1.
cor. & ad 8.
& 14. & ar. 2
ad 5. Et Ro.
13. lect. 3.

Est gl. Greg.
homil. 38. in
euange. anec
meū

* ca. 17. inter
prin. & med.
tom. 6.

ILL. 2. p. 10-